

מכללת הרצוג-גוש עציץ

ימי עיון בתנ"ך

קייץ תש"ע

137

ד"ר יעל ציגלר

דבורה, יעל ואם סיסרא

דבורה, יעל ואם סיסרא

1) רות רבה א:

ויהי בימי שפוט השופטים אוי לדור ששפטו את שופטיהם ואוי לדור ששופטו צריכין להשפט שנאי (שופטים ב') וגם אל שופטיהם לא שמעו ומי היו רב אמר ברק ודבורה היו ריב"ל אמר שמגר ואהוד היו רב הונא אמר דבורה וברק ויעל היו שפט חד שפטים תרין השפטים תלתא:

2) ולב"ג שופטים פרק ד פסוק ז

וקראה אשת לפידות כי בעלה היה שמו ברק וברק ולפיד הם קרובים בענינם או יהיה פ"י אשת לפידות ע"ד אשת חיל אשת מדני ויהיה לפידים ולפידות ענין אחד.

3) מצודת דוד שופטים פרק ה

בעמק שלח ברגליו - כי למעלה נאמר שאמרה דבורה לברק לרדת מן ההר אל העמק לקראת המלחמה ושמע ברק אליה וירדו לזה אמרה גם בזה עשה יששכר כברק כי בעמק אשר שולח לרדת בה בדבר ה' ע"י דבורה בה ירד ברגליו של ברק ר"ל עם הליכו ואחריו ולא פחד לרדת על העמק (ומלת שולח חוזר על יששכר כי דבר ה' שע"י דבורה היה לכל העם ומפני הכבוד ייחדה הדבר לברק שהיה שר הצבא):

4) אברבנאל שופטים ז

השאלה השנית באומרו וחבר הקיני נפרד מקין ועם היות ההודעה הזאת אמיתי הנה היא באמת בזולת מקומה, כי איך יבדיל הסיפור וישים בין מה שאמר ויזעק ברק את זבולן ואת נפתלי ובין מה שאמר ויגידו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם וגוי הבדיל ביניהם ואמר וחבר הקיני נפרד מקין, והנה אם כן בזולת מקומו:

5) ולב"ג שופטים פרק ה פסוק ז

עד שקמתי דבורה שקמתי - אני הייתי אם ומנהגת ישראל:

מצודת דוד שופטים פרק ה פסוק ז

אם - כאם המיסרת את בנה לישר דרכו כן אנכי לישראל:

אברבנאל שופטים ח

כל זה עד שקמתי אם בישראל, מרחמת עליהם כאם שמרחמת על בניה.

6) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף לג עמוד ב

שיעור תרועה כשלש יבבות. והתניא: שיעור תרועה כשלשה שברים! - אמר אב"י: בהא ודאי פליגי, דכתיב (במדבר כט) יום תרועה יהיה לכם, ומתרגמינן: יום יבבא יהא לכוון. וכתוב באימיה דסיסרא (שופטים ח) בעד החלון נסקפה ותנבב אם סיסרא. מר סבר: גנוחי גנת, ומר סבר: ילולי יליל.

7) רש"י שופטים פרק ה פסוק ז

רחם רחמתיים לראש גבר - מענים נשים יפות בישראל וכל איש מהם יש לו במטותו שתיים ושלש נשים:

ד"ר יעל ציגלר
דבורה, יעל ואם סיסרא

8) מדרש אגדה (נובר) דברים פרק א ד"ה [א] אלה הדברים
למה נקרא שמו רחם שהוא מתרחם, וכיון שגרמו עונות נהפכו אותו הרחמים
לאכזריות.